

PROTOCOL: CE TREBUIE SĂ ȘTII DESPRE MOȘTENIRE

GLOSAR :

BUNURI	reprezintă acele lucruri în privința cărora se pot constitui drepturi și obligații patrimoniale și care pot constitui o valoare economică.
SOLEMN	act juridic la a cărui încheiere manifestarea de voință trebuie să îmbrace o anumită formă prescrisă de lege. Forma specială solemnă pentru un asemenea act este o condiție de valabilitate (ad validitatem ori ad solemnitatem).
REPREZENTARE	îndeplinirea actelor procesuale de către o persoană (reprezentant, mandatar) în numele și în interesul altei persoane (reprezentat, mandant), care este parte în proces.
TERȚ	orice persoană fizică sau juridică, alta decât părțile contractante.
PATRIMONIU	ansamblul drepturilor și obligațiilor având valoare economică, aparținând unei persoane fizice sau unei persoane juridice. Patrimoniul este o universalitate juridică ce cuprinde într-o unitate totalitatea drepturilor (activul) și obligațiilor (pasivul) și existând atâta timp cât există persoana. Fiecare persoană nu poate avea decât un singur patrimoniu.
ACT AUTENTIC	reprezintă mijlocul de probă din categoria înscrisurilor prevăzute în Codul civil, care s-a încheiat cu solemnitățile cerute de lege de un funcționar public, care are dreptul de a funcționa în locul unde s-a făcut.
POSESIE	stare de fapt, care constă în stăpânirea materială a unui lucru de către o persoană, cu intenția de a se comporta față de acesta ca proprietar sau titular al altui drept real.

Conform legislației în vigoare din Republica Moldova, în cazul decesului unei persoane, bunurile acesteia se preiau de către moștenitori prin intermediul unei **proceduri succesoriale** care finalizează cu emiterea de către notarul a unui **certificat de moștenitor**.

Cadrul normativ aferent procedurii succesoriale și recomandări practice:

- Codul Civil al Republicii Moldova, Capitolul XXXIV, Cartea a IV, Titlul I;
- Legea cu privire la notariat (<http://www.legis.md/cautare/rezultate/94881>) nr. 69 din 14.04.2016, în vigoare din 26.02.2017;
- Hotărârea explicativă a Plenului CSJ nr. 13 din 03.10.2005 Cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației la examinarea cauzelor despre succesiune. (http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=6)

Moștenirea poate fi de două feluri: testamentară și legală.

- 1) **Moștenirea este testamentară** atunci când are loc conform testamentului, în care se exprimă ultima voință în privința sortii bunurilor a celui ce lasă moștenirea. Testamentul este un act juridic solemn, personal și nu poate fi întocmit prin reprezentare sau de către terț.

Testamentul, poate fi întocmit în una din următoarele forme:

- Testamentul **autentic** (testamentul care a fost autentificat de către un notar public, de secretarii consiliilor locale de nivelului întâi, precum și de consilierii misiunilor diplomatice pentru cetățenii moldoveni aflați peste hotare);

- Testamentul **Olograf** (adică testamentul scris, datat și semnat de mîna testatorului);
- **Mistic** (sau secret, care este scris în întregime, datat și semnat de testator, sigilat și apoi prezentat notarului, care aplică girul de autentificare pe plic și îl semnează împreună cu testatorul).

Cu toate acestea, dacă circumstanțele permit, vă recomandăm să optați pentru **forma autentică a testamentului**, justificată prin forța probantă, întrucît notarul îl înregistrează în Registrul electronic al dosarelor succesoriale și a testamentelor, precum și în Registrul de evidență al dosarelor succesoriale, care reprezintă un sistem unic de evidență a testamentelor autentificate notarial întru asigurarea intereselor patrimoniale ale moștenitorilor testamentari. Totodată, notarul păstrează un exemplar al testamentului autentificat în arhivă, în caz de pierdere sau distrugere a testamentului, se va putea solicita duplicatul acestuia din arhiva deținută de notar (trebuie să știți că, moștenitorului indicat în testament sau reprezentantului său legal duplicatul testamentului i se va elibera numai după decesul testatorului).

Pentru întocmirea testamentului autentic, aveți nevoie doar actul de identitate a Dvs., fără careva acte de proprietate și sunt suficiente copiile buletinelor sau certificatelor de naștere a potențialilor moștenitori. În acest context, prezintă relevanță verificarea datelor din actele de stare civilă din prisma corespunderii cu datele din buletinul de identitate a părinților cu cele indicate în certificatele de naștere a copiilor, dacă constatați careva neconcordanțe, solicitați Serviciului Stare Civilă introducerea rectificărilor de rigoare.

2) Moștenirea legală. Dacă cel ce a lăsat moștenirea nu a lăsat nici un testament, or testamentul a fost declarat nul, succesorul testamentar este codecedat sau comorient cu testatorul sau succesorul testamentar este nedemn, atunci patrimoniul defunctului trece către persoanele menționate în lege (art.1500 din Codul civil). Acest tip de succesiune reprezintă Moștenire legală.

Cînd, unde și cum se deschide moștenirea?

Indiferent de faptul dacă ești succesor legal sau testamentar, succesiunea trebuie să urmeze procedura acceptării. Calitate de moștenitor se dobîndește prin acceptarea moștenirii (art. 1516 din Codul Civil).

Așadar, acceptarea moștenirii se face în mod expres (prin depunerea unei declarații la notar) sau tacit (cînd ai intrat în posesia patrimoniului succesoral, folosești și întreții bunurile sau întreprinzi alte acte ce demonstrează intenția de a accepta moștenirea și poți proba acest fapt).

Termenul de acceptare a succesiunii este de 6 luni de la data deschiderii ei.

Deoarece moștenirea se deschide după deces, data deschiderii succesiunii este cea a decesului celui care a lăsat moștenirea. Dovada decesului se face cu certificatul de deces sau cu hotărîrea judecătorească rămasă definitivă. În cazul în care cei din primele clase nu acceptă moștenirea, moștenitorii din clasele posterioare trebuie să accepte moștenirea în partea rămasă din termenul stabilit pentru acceptare. Dacă această parte este mai mică de 3 luni, ea se prelungește cu 3 luni.

Vă atenționăm, că pentru deschiderea procedurii succesoriale urmează să vă adresați oricărui notar din localitatea în care decedatul a avut ultimul domiciliu, conform datelor oficiale deținute de Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor (CRIS REGISTRU), unde vă veți adresa pentru a obține certificatul corespunzător ca să-l prezentați notarului. Dacă domiciliul defunctului nu poate fi stabilit, atunci locul deschiderii succesiunii va fi considerat locul aflării bunurilor succesoriale, iar dacă bunurile se află în diferite locuri,

cel al deschiderii succesiunii va fi considerat locul unde se află partea cea mai valoroasă a bunurilor imobile. Dacă nu există bunuri imobile, se consideră locul unde se află partea principală ca valoare a bunurilor mobile (art.1443 Cod civil).

Dacă succesorul a intrat în posesiunea unei părți din patrimoniu se consideră că a acceptat întregul patrimoniu, oriunde s-ar afla și din ce ar consta. Moștenitorul care a acceptat moștenirea este considerat că a acceptat-o pentru totdeauna.

Ce faceți dacă ați pierdut termenul de acceptare a succesiunii?

Deseori, din anumite motive se poate omite termenului de 6 luni prevăzut de Lege pentru acceptarea succesiunii și te trezești în situația altor formalități pentru prelungirea acestuia. Moștenitorul care a omis termenul de acceptare a moștenirii nu poate fi repus în termen, însă acest termen poate fi prelungit cu cel mult 6 luni de către instanța de judecată, cu acordul celorlalți moștenitori care au acceptat moștenirea în termen. Pentru aceasta, moștenitorul se va adresa în instanța de judecată care va considera drept temeinice de prelungire a termenului de acceptare a succesiunii următoarele circumstanțe:

- starea de invaliditate a succesorului;
- îngrijirea unui membru bolnav al familiei;
- aflarea în străinătate sau în rândul forțelor armate;
- tăinuirea faptului deschiderii succesiunii de către ceilalți moștenitori și altele pe care le va considera instanța drept motivate.

Nu constituie motive temeinice de admitere a acțiunii:

- necunoașterea dispozițiilor legale referitoare la moștenire;
- lipsa de timp pentru depunerea cererii;
- necunoașterea componenței patrimoniului succesoral și alte motive similare.

În cazul în care instanța va decide prelungirea termenului, vă puteți adresa la biroul notarial pentru a accepta moștenirea și a primi certificatul de moștenitor legal sau testamentar.

Care sînt actele cu care te prezinți la notar pentru a primi certificatul de moștenitor?

1. Certificatul de deces a celui ce a lăsat moștenirea, eliberat de către Oficiul Stării Civile;
2. Actele care confirmă dreptul de proprietate asupra bunului imobil ;
3. Extrasul din Registrul Bunurilor Imobile deținut de către OCT în a cărui rază se află bunul imobil și actul cu privire la valoarea estimativă a bunului imobil;
4. Certificatul de la Inspectoratul Fiscal prin care se confirmă lipsa restanțelor la bugetul de Stat;
5. Actele de identitate și certificatul de naștere care confirmă relațiile de rudenie;
6. Certificatul de căsătorie și buletinul de identitate al soțului/soției;
7. Dovada de la CRIS REGISTRU cu privire la ultimul domiciliu al defunctului;
8. alte documente, după caz pe care vi le indică notarul.

Procedura succesorală se încheie cu emiterea de către notar a **Certificatul de moștenitor**. Certificatul de moștenitor reprezintă, în același timp o sinteză a activității succesorele notariale. Acesta poate fi eliberat și pînă la expirarea termenului de 6 luni de la deschiderea moștenirii, dacă notarul dispune de probe suficiente că, în afară de persoanele care solicită eliberarea certificatului de moștenitor, nu există alți moștenitori.